

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВА ОХОРОНА ОБ'ЄКТІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Ступінь освіти	<u>бакалавр</u>
Тривалість викладання	<u>13, 14 чверть</u>
Заняття:	<u>7 семестр</u>
лекції:	<u>2 години</u>
практичні:	<u>1 години</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Кафедра, що викладає	<u>Нафтогазової інженерії та буріння</u>

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5469>

Інші додаткові ресурси:

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Інформація про викладача:

Викладач:

Хоменко Володимир Львович

канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри нафтогазової інженерії та буріння

Персональна сторінка

<https://trkk.nmu.org.ua/ua/Collective/Khomenko/khomenko.php>

E-mail:

homenko.v.l@nmu.one

1. Анотація до курсу

Сучасний світ неможливо уявити без об'єктів інформаційних технологій. Вони оточують нас звідусіль: у електроніці – вони допомагають нам читати, писати чи малювати; у техніці – направляють дрони за заданим маршрутом чи виточують необхідну деталь на верстаті; у соціальних мережах нам відповідають боти, а допомагають спілкуватися месенджери. Робота програміста або іншого працівника ІТ-індустрії затребувана на ринку праці та гарно оплачується. В умовах пандемії та війни ці тенденції тільки посилились, оскільки цей сектор чи на найлегше було перебудувати на роботу на віддалених умовах.

Але мало створити об'єкт інформаційних технологій, вкрай необхідно вміти запобігти іншим особам неправомірно його використати. Наша країна давно і надійно займає передові позиції в світі за рівнем комп'ютерного піратства. І поки що, на жаль, немає тенденцій на зміну цього становища.

Звичайно в першу чергу для запобігання несанкціонованому доступу до електронного контенту застосовують програмні або технічні засоби. Але практика показала, що цього вкрай недостатньо. Оскільки одні талановиті програмісти розробляють шляхи захисту інформації, а інші, не менш талановиті, шлях обходу цього захисту.

Але окрім, програмних і технічних шляхів існує ще і правовий шлях. Власник об'єкту інформаційних технологій має виключне право на його використання на власний розсуд. На неї від держави можна отримати охоронний документ, який засвідчить це право. До того ж це можуть бути різні документи: свідоцтво на авторське право або патент на винахід чи корисну модель. А отже, різними будуть і обсяг прав на комп'ютерну програму, а також можливості і обсяг захисту від держави. В будь-якому випадку власник об'єкту інформаційних технологій має змогу захищати його від незаконного доступу, а також в судовому порядку переслідувати осіб, які здійснили такий доступ. Як наслідок такого переслідування власник має право отримати компенсацію за завдану йому матеріальну і моральну шкоду.

Дисципліна «Правова охорона об'єктів інформаційних технологій» якраз і вивчає шляхи набуття прав на охорону об'єктів інформаційних технологій, отримання правоохоронних документів та захисту своїх прав. Вона принесе багато користі як особам, які безпосередньо займаються створенням об'єктів інформаційних технологій, так і всім тим, хто цікавиться даною проблематикою і пов'язує свою майбутню професійну діяльність із використанням програмного забезпечення.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – набуття умінь і знань, необхідних для опанування професійних завдань (компетенцій) бакалавра, пов'язаних з правовою охороною об'єктів інформаційних технологій.

Завдання курсу:

- визначати складові процесу правової охорони об'єктів інформаційних технологій;
- орієнтуватись у вітчизняному і міжнародному законодавстві з правової охорони об'єктів інформаційних технологій;
- оволодіти різними шляхами набуття прав на об'єкти інформаційних технологій;
- знати способи захисту прав на об'єкти інформаційних технологій.

3. Результати навчання:

- знати процедуру реєстрації авторського права на об'єкти інформаційних технологій;
- знати процедуру подання заявки на патент на об'єкт інформаційних технологій;
- знати специфічні способи правої охорони і передачі прав на об'єкти інформаційних технологій;
- знати міжнародні аспекти правової охорони об'єктів інформаційних технологій.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Загальні положення про правову охорону об'єктів інформаційних технологій.
2. Охорона об'єктів інформаційних технологій авторським правом.
3. Патентна охорона об'єктів інформаційних технологій.
4. Вільні та відриті ліцензії на комп'ютерні програми.
5. Специфічні способи правової охорони об'єктів інформаційних технологій.
6. Міжнародна правова охорона об'єктів інформаційних технологій.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Державна реєстрація авторського права на об'єкти інформаційних технологій.
2. Подання заявки на отримання патенту на об'єкт інформаційних технологій.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365, використання дистанційної платформи (<https://do.nmu.org.ua/>).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Бонус	Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні		
50	30	20	20	100

Виконання кожної практичної роботи оцінюється в 5 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі контрольної тестової роботи, яка містить 50 запитань – прості тести.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

40 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, **1** правильна відповідь оцінюється у **1,25 бали (разом 50 балів)**. Опитування за тестом проводиться з використанням технології Microsoft Forms Office 365 або паперовому вигляді.

Тести можуть відсилатися на електронну пошту викладача впродовж часу, відведеного на здачу теоретичної частини. Несвоєчасно вислана відповідь враховується такою, що не задана.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

З кожної практичної роботи здобувач вищої освіти отримує 5 балів.

Правильно виконана практична робота оцінюється в 5 балів, причому:

- **5 балів** – відповідність еталону;
- **4 бали** – відповідність еталону з незначними помилками в роботі;
- **3 бали** – присутні помилки у роботі;

- **2 бали** – присутні суттєві помилки у роботі;
- **1 бал** – робота повністю не відповідає еталону;
- **0 балів** – робота не виконана.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <http://surl.li/alvis>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікативна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 10 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність». За участь у анкетуванні здобувач вищої освіти отримує **10 балів**.

8 Рекомендовані джерела інформації

1 Кірін Р.С. Інтелектуальна власність: підручник / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2012. – 320 с.

2 Кірін Р.С. Патентологія: навчальний посібник / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова; М-во освіти і науки України. – Д.: НТУ «ДП», 2018. – 240 с.

3 Петренко С.А. Охорона комп'ютерної програми як об'єкта інтелектуальної власності: теорія і практика. НАПН України, Н.-д. ін-т інтелект. власності. Київ, 2011. – 171 с.

4 Зеров К.О. Особливості захисту авторських прав на твори, розміщені в мережі інтернет: монографія. НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ. – К.: Інтерсервіс, 2018. – 220 с.

5 Правове регулювання інформаційної діяльності: навчальний посібник / В.Ю. Жарких [та ін.]; Міністерство освіти і науки України, Одеський національний політехнічний університет. – Київ: Каравела, 2017. – 232 с.

6 Сорока Н.Є. Авторське право і суміжні права в інформаційному суспільстві: європейський досвід: монографія. – Право, 2019. – 334 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.wipo.int/portal/en/> – сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).

2. <https://welc.wipo.int/acc/index.jsf> – каталог курсів з інтелектуальної власності на сайті ВОІВ.

3. <https://ukrpatent.org/uk> – сайт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності».

4. <https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=bb27fb37-4305-4686-9ea0-995d1c10f028&tag=DerzhavnaSluzhbaIntelektualnoiVlasnosti> – корисна інформація щодо інтелектуальної власності на сайті Міністерства економіки України.